

ΟΙ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΜΗΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝ

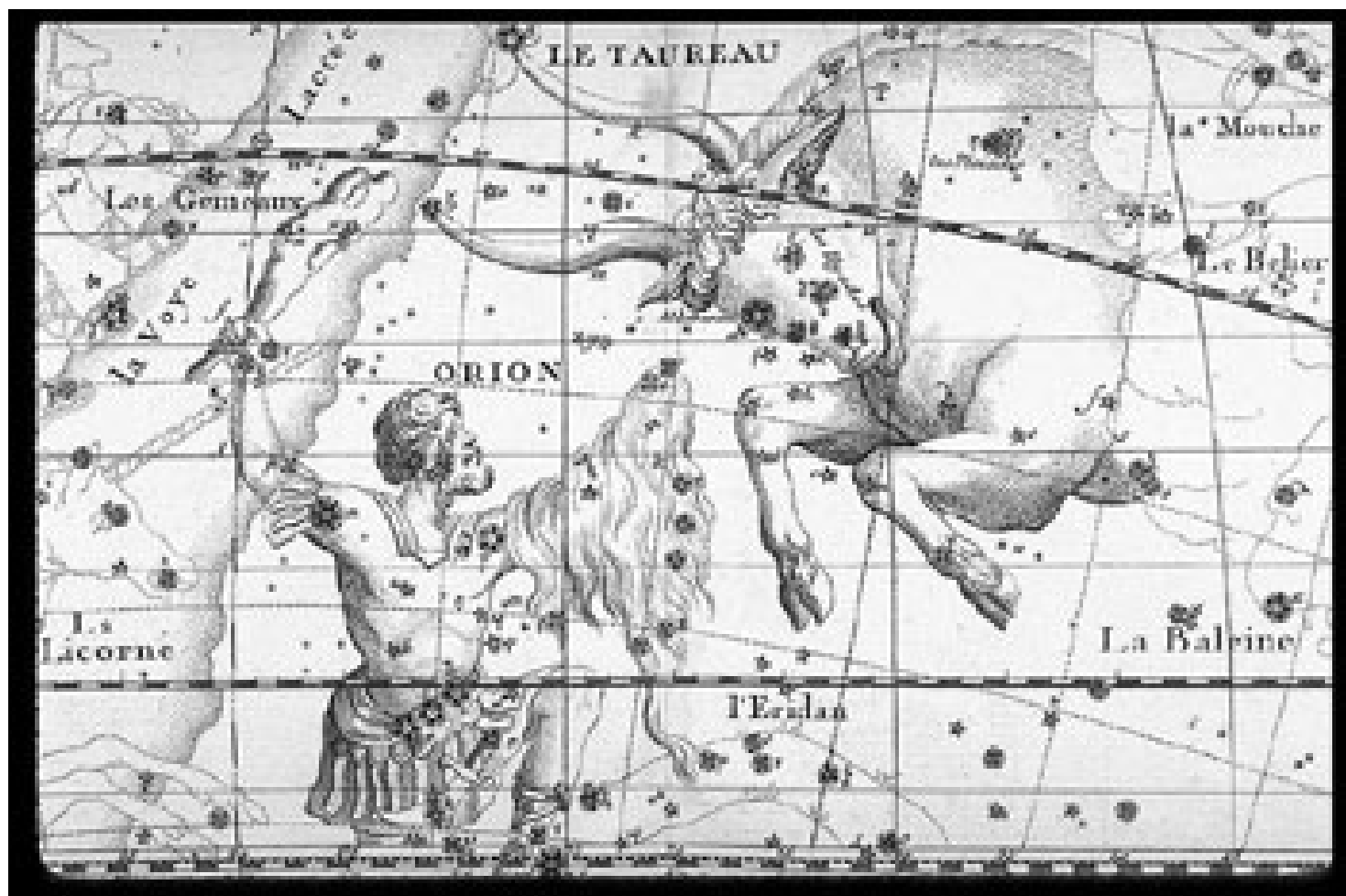
Ομηρικά έπη

Ομήρου Οδύσσεια – Τάξη: Α' Γυμνασίου

Ομήρου Ιλιάδα – Τάξη: Β' Γυμνασίου

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(Τα φύλλα εργασίας στηρίχθηκαν σχεδόν εξολοκλήρου στη διαδικτυακή πολυμεσική εφαρμογή με τίτλο: [Η περιγραφή έργου τέχνης και η λογοτεχνική έκφραση: το παράδειγμα της ασπίδας του Αχιλλέα](#) που δημιούργησαν οι εκπαιδευτικοί Ακριτίδου Μαρία - Αφεντουλίδου Βασιλική).

Αφόρμηση:

Ομηρική ουρανογραφία: Διαβάζουμε τη σχετική ανάρτηση στο ιστολόγιό μας και βλέπουμε το βίντεο για το **Παγκόσμιο Έτος Αστρονομίας 2009**.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 (όλες οι ομάδες)

Διαβάζουμε τους παρακάτω στίχους της *Οδύσσειας* και της *Ιλιάδας* και εντοπίζουμε με τη βοήθεια και του χάρτη στο τέλος της σελίδας, τους αστερισμούς που αναφέρονται και στα δύο ποιήματα, τους οποίους και χρωματίζουμε με τη βοήθεια του εργαλείου *επισήμανση*.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ, ραψ. Ε 300-310

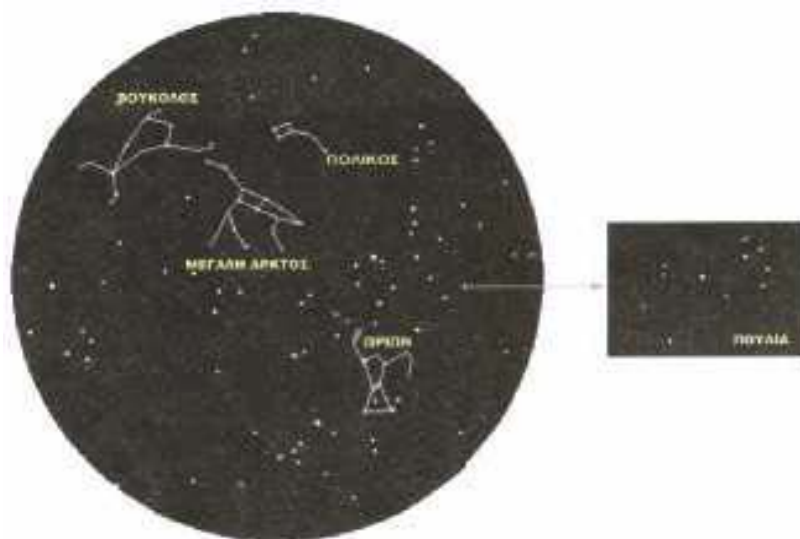
Ύπνος δεν έπεσε στα βλέφαρά του, αλλά κοιτούσε συνεχώς την Πούλια, τον Βουκόλο που δύνει αργά, την Άρκτο που τη λεν κι Αμάξι· δεν φεύγει από τη θέση της γυρίζοντας, μόνο παραμονεύει τον Ωρίωνα, και μόνη αυτή δεν λέει να πέσει στα λουτρά του Ωκεανού.

Η Καλυψώ η θεόμορφη τον είχε ορμηνέψει, αυτό το αστέρι πάντοτε να το 'χει ποντοπορώντας στο ζερβό του χέρι.

Και ποντοπόρησε μέρες δεκαεφτά· στη δέκατη όγδοη πήραν να φαίνονται, στο μέρος του νησιού που πρόβλεψε, βαθύσκιατα της Φαιακίδας τα βουνά έμοιαζαν σαν ασπίδα, στο πέλαγο το αχνό αφημένη.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ, ραψ. Σ 478-488

Κι έπλασε πρώτα δυνατήν ασπίδα και μεγάλην, όλην με τέχνην και τριπλόν λαμπρόν τριγύρω κύκλον· με πέντε δίπλες έγινε η ασπίδα και σ' εκείνην 480 λογίων εικόνες έπλαθε με την σοφήν του γνώσιν. Την γην αυτού, τον ουρανόν, την θάλασσαν μορφώνει, τον ήλιον τον ακούραστον, γεμάτο το φεγγάρι, τ' αστέρια οπού τον ουρανόν ολούθε στεφανώνουν: την δύναμιν του Ωρίωνος, Υάδες, Πληιάδες, 485 την Άρκτον, που και Άμαξαν καλούν, και αυτού γυρίζει πάντοτε, τον Ωρίωνα ασάλευτα τηρώντας, η μόνη που τ' Ωκεανού το λούσμα δεν γνωρίζει.

Χάρτης του ουρανού με τους αστερισμούς που αναφέρονται στα Ομηρικά Έπη και τον Πολικό.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (1^η ομάδα)

Ονοματεπώνυμο μαθητών:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Για να δούμε, ποιοί είναι οι αστερισμοί και τα ουράνια σώματα στα οποία αναφέρεται ο Όμηρος;

- Στην ελληνική [Βικιπαίδεια](#) αναζητούμε πληροφορίες για τον αστερισμό του **Ωρίωνα** (πληκτρολογούμε στην αναζήτηση Ωρίων (αστερισμός)), για τον αστερισμό των **Πλειάδων** (πληκτρολογούμε στην αναζήτηση Πούλια) και των **Υάδων** (πληκτρολογούμε στην αναζήτηση Υάδες (αστρονομία)). Γράφουμε ένα σύντομο κείμενο για το κάθε αστερισμό στον επεξεργαστή κειμένου:

Ομηρική Ουρανογραφία

- Για να δούμε, τί έμαθε η ομάδα σας για τους αστερισμούς για τους οποίους αναζήτησε πληροφορίες; Συμπληρώνετε τις σχετικές ασκήσεις σωστού και λάθους από τις ενότητες με τον τίτλο «**Ομηρική Ουρανογραφία**».
- Ποιος νομίζετε ότι είναι ο αστερισμός που αναπαριστάνουν οι παρακάτω εικόνες; Υπάρχουν ευδιάκριτα σημάδια που σας βοηθούν να τον καταλάβετε;

Ο αστερισμός είναι του:

Τα ευδιάκριτα σημάδια είναι:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (2^η ομάδα)

Ονοματεπώνυμο μαθητών:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Για να δούμε, ποιοί είναι οι αστερισμοί και τα ουράνια σώματα στα οποία αναφέρεται ο Όμηρος;

- Δοκιμάστε να αναζητήσετε τον ορισμό της λέξης "πούλια" στο [ηλεκτρονικό λεξικό](#) του Τριανταφυλλίδη.
- Στην ελληνική [Βικιπαίδεια](#) αναζητούμε πληροφορίες για τον αστερισμό της **Μεγάλης Άρκτου** (πληκτρολογούμε στην αναζήτηση Μεγάλη Άρκτος) και του **Βοώτη** (πληκτρολογούμε στην αναζήτηση Βοώτης). Γράφουμε ένα σύντομο κείμενο για τον κάθε αστερισμό στον επεξεργαστή κειμένου:

Ομηρική Ουρανογραφία

- Για να δούμε, τί έμαθε η ομάδα σας για τους αστερισμούς για τους οποίους αναζητήσε πληροφορίες; Συμπληρώνετε τις σχετικές ασκήσεις σωστού και λάθους από τις ενότητες με τον τίτλο «**Ομηρική Ουρανογραφία**».

- Διαβάστε και τη συγκινητική ιστορία. Είναι για την ομάδα σας.
- Διακρίνετε κάποιους γνωστούς σας αστερισμούς στις παρακάτω εικόνες και ποιους;

Διακρίνω τον αστερισμό:

Διακρίνω τον αστερισμό:

Διακρίνω τον αστερισμό:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4 (3^η ομάδα)

Ονοματεπώνυμο μαθητών:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

[Ένα παιδί μετράει τ' άστρα...](#)

- Εδώ θα βρείτε το σχέδιο που βλέπετε στην εικόνα. Πατήστε στο «**κάντε κλικ εδώ**» για να πάρετε πληροφορίες για το σχέδιο και το τι αυτό αντιπροσωπεύει. Βρείτε τι σημαίνει η επιγραφή στη βάση του σχεδίου, ακολουθώντας τις οδηγίες που δίνονται. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις.

1. Το σχέδιο αυτό αντιπροσωπεύει:
2. Η επιγραφή στη βάση του σχεδίου σημαίνει:
3. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο σκιτσογράφος πρόσθεσε αυτή την επιγραφή στη βάση της εικόνας; Διαβάστε και τους παρακάτω στίχους από τη «Μαρία Νεφέλη» του νομπελίτσα ποιητή μας Οδ. Ελύτη:

***Αν δεν στηρίξεις το ένα σου πόδι έξω απ` τη Γη
ποτέ σου δεν θα μπορέσεις να σταθείς επάνω της.***

Ο Ωκεανός

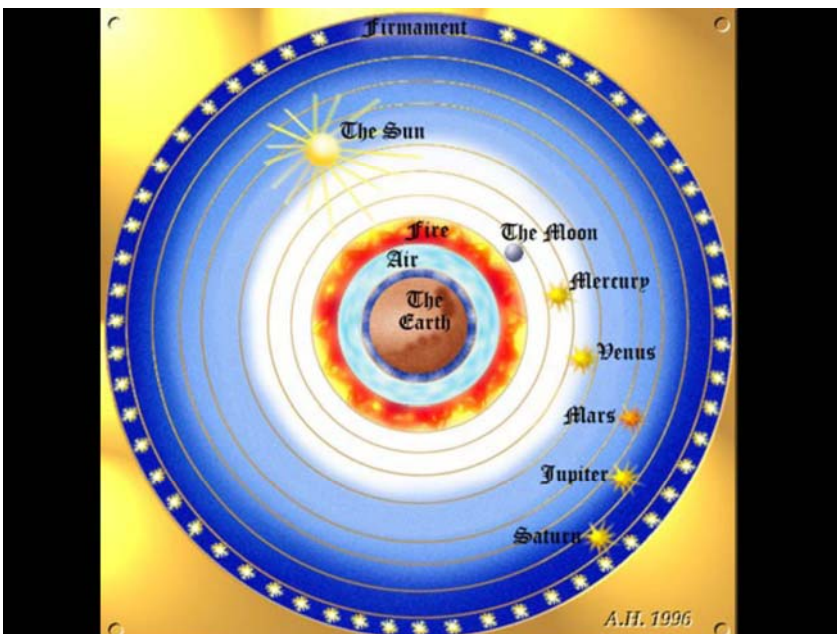
Οι Αρχαίοι Έλληνες πίστευαν, ότι ο Ωκεανός ήταν το έσχατο όριο της Γης, ένα ποτάμι που περιέβαλλε τον πλανήτη. Τα νερά του ποταμού αυτού δε λιγόστευαν ποτέ. Και φυσικά, όπως όλα τα στοιχεία της Φύσης, ο Ωκεανός ήταν θεός. Περισσότερα για τον Ωκεανό μπορείτε να διαβάσετε [εδώ](#).

- Αφού διαβάσετε για τον Ωκεανό από τη Βικιπαίδεια, γράψτε ένα σύντομο άρθρο προκειμένου να δημοσιευθεί στο **ιστολόγιο** του σχολείου μας.

[Το Αρχαίο Σύμπαν](#)

- Βλέπετε τρεις εικόνες οι οποίες αντιστοιχούν σε τρεις διαφορετικές αντιλήψεις για το σύμπαν. Εντοπίστε τον ωκεανό στην πρώτη εικόνα:

Ο ωκεανός είναι:

(εάν δυσκολεύεστε να το βρείτε δείτε τη σωστή απάντηση στο «[κάντε κλικ εδώ](#)»)

[Ερώτηση πολλαπλών επιλογών](#)

- Συμπληρώστε τη σωστή απάντηση στην ερώτηση πολλαπλών επιλογών για την αντίληψη που είχε για το Σύμπαν ο άνθρωπος της εποχής του Ομήρου.

Ο Ωκεανός:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5 (όλες οι ομάδες)

Πλοηγηθείτε σε ένα [ψηφιακό πλανητάριο](#) (Stellarium) και δείτε τους παρακάτω αστερισμούς.

Πλειάδες - Υάδες

Ωρίων

Μεγάλη Άρκτος

Μικρή Άρκτος

Ωρίων και Μεγάλη Άρκτος

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6 (όλες οι ομάδες)

Μικροί αστρονόμοι

- Επισκεφθείτε τη διεύθυνση: <http://www.fourmilab.ch/yoursky/> για να δημιουργήσετε το χάρτη του ουρανού του δικού σας τόπου. Πρέπει όμως να γνωρίζετε τις **γεωγραφικές συντεταγμένες**:

Latitude – north

Longitude – east

- Μπορείτε να δείτε τις γεωγραφικές συντεταγμένες του τόπου σας στον πίνακα [εδώ](#).
- Να μεταφέρετε το χάρτη που θα δημιουργήσετε (με αντιγραφή – επικόλληση) στο φύλλο εργασίας σας.

Δημοσιεύματα στο ιστολόγιό μας

- [Μάθαμε για τους αστερισμούς](#)
- [«Αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας»](#): η ανάρτηση έγινε στα πλαίσια της συμμετοχής του Γυμνασίου Χρυσοβίτσας Ιωαννίνων σε ημερίδα στα Ιωάννινα με θέμα "**Διαστημική Εξερεύνηση και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**".
- [Ταξίδι στο σύμπαν](#): βίντεο που δημιούργησε η εκπαιδευτικός Στάμου Ευαγγελία από το ψηφιακό υλικό της συμμετοχής στην ημερίδα που προαναφέρθηκε. Περισσότερα για το βίντεο [εδώ](#).

Βιβλιογραφία

McDonald, M. (1998). *Άστρα και Αστερισμοί Μύθοι και Παραδόσεις*. Εστία. Αθήνα.

Δικτυογραφία

- Διαδικτυακή πολυμεσική εφαρμογή με τίτλο: [Η περιγραφή έργου τέχνης και η λογοτεχνική έκφραση: το παράδειγμα της Ασπίδας του Αχιλλέα](#).
- [Βικιπαίδεια](#)
- [Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Τριανταφυλλίδη\)](#)
- [Εταιρεία Αστρονομίας και Διαστήματος](#)
- [Your Sky](#)